

записки. Серія «Економіка»: збірник наукових праць. — Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2013. — Випуск 23. — С. 11–14.

3. Бержанір А. Л. Роль державно-приватного партнерства у соціально-економічному розвитку / А. Л. Бержанір // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. — 2013. — № 3, Т. 3. — С. 54–56.

4. Закон України «Про державно-приватне партнерство» № 2404-17 від 02.12.2012 р. зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.

5. Баєв Ю. А. Концесія як найбільш перспективна форма державно-приватного партнерства / Ю. А. Баєв // Політика корпоративної соціальної відповідальності в контексті сталого

соціально-економічного розвитку: матеріали I Міжнар. Наук.-практ. конф. (секція 3. «економічні складові управління підприємством на засадах соціальної відповідальності»), м. Донецьк, 5–6 грудня 2013 р. / Донецький державний університет управління. — Донецьк: ДонДУУ, 2013. — С. 24–25.

6. Ткачова Н. М. Державно-приватне партнерство як дієвий інструмент соціально-економічного розвитку країни / Н. М. Ткачова // Політика корпоративної соціальної відповідальності в контексті сталого соціально-економічного розвитку: матеріали I Міжнар. Наук.-практ. конф. (секція 3. «економічні складові управління підприємством на засадах соціальної відповідальності»), м. Донецьк, 5–6 грудня 2013 р. / Донецький державний університет управління. — Донецьк: ДонДУУ, 2013. — С. 163–165.

Поступила до редакції 20.08.14

© Н. М. Чуприна, 2014

УДК 330.341.1

Є. В. Лазарева*

ДИСПРОПОРЦІЇ ЯК ПРИЧИНА І СЛІДСТВО РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНО АКТИВНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Розглянуто структурні диспропорції у секторі інноваційно орієнтованого підприємництва України на основі міжнародних індексів, що характеризують стан того чи іншого аспекту економіки та суспільства, оцінюють інноваційну конкурентоспроможність країн. Такими індексами визнані: Глобальний індекс конкурентоспроможності, Глобальний інноваційний індекс, Індекс економіки знань, Індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ICT IDI). Визнано, що головним джерелом становлення і розвитку інноваційного підприємництва є інвестиції, як для подолання спаду і активізації господарського життя в країні, так і для структурної перебудови і подальшого економічного росту.

Ключові слова: диспропорції, інноваційно орієнтоване підприємництво, індекс глобальної конкурентоспроможності, індекс економіки знань, глобальний інноваційний індекс.

Рассмотрены структурные диспропорции в секторе инновационно ориентированного предпринимательства Украины на основе международных индексов, которые характеризуют состояние того или другого аспекта экономики и общества, оценивают инновационную конкурентоспособность стран. Такими индексами являются: Глобальный индекс конкурентоспособности, Глобальный инновационный индекс, Индекс экономики знаний, Индекс развития информационно-коммуникационных технологий. Признано, что главным источником становления и развития инновационного предпринимательства являются инвестиции как для преодоления спада и активизации хозяйственной деятельности в стране, так и для структурной перестройки и дальнейшего экономического роста.

Ключевые слова: диспропорции, инновационно ориентированное предпринимательство, индекс глобальной конкурентоспособности, индекс экономики знаний, глобальный инновационный индекс.

Structural disproportions are considered in the sector of the innovative oriented enterprise of Ukraine on the basis of international indexes, which characterize the state of that or other aspect of economy and society, estimate the innovative competitiveness of countries. Such indexes it is been: the Global index of competitiveness, Global innovative index, Index of economy of knowledge, Index of development informatively — of communi-

* Лазарева Є. В. — д-р екон. наук, старший науковий співробітник, доцент, старший науковий співробітник, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса.

ation technologies. It is confessed that the main source of becoming and development of innovative enterprise are investments both for overcoming of slump and activation of economic activity in a country and for structural alteration and further economy growing

Keywords: disproportions, innovative oriented enterprise, index of global competitiveness, index of economy of knowledge, global innovative index

Постановка проблеми. Інноваційна підприємницька діяльність — це особливий процес організації господарювання, заснований на постійному пошуку нових можливостей вдосконалення техніко-технологічних, організаційних, управлінських, фінансових, інших факторів виробництва. Вона пов'язана з готовністю підприємницької структури (фізичної або юридичної особи) брати на себе ризик по здійсненню нового проекту або модернізація експлуатованого, а також виникаючу при цьому фінансову, моральну і соціальну відповідальність.

Для визначення труднощів, що виникають на шляху розбудови в Україні інноваційної моделі розвитку економіки в підприємницькому секторі, переорієнтації структури видів економічної діяльності від сировинної спрямованості до розвитку високотехнологічних виробництв, потрібно виявлення диспропорцій у діяльності інноваційно активних підприємств цього сектору

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Диспропорції, що склалися у господарському комплексі економіки країни, зумовлені усім попереднім економічним розвитком. У економічній системі склалися глибокі диспропорції між виробництвом засобів виробництва і предметів споживання, виробничою і соціальною сферами, сировинною і оброблювальною промисловістю; незважаючи на створену потужну індустріальну економіку, вона не пристосувалася до інноваційних технологій, які з'явилися у світі в 70-і роки, і знайшли попит і впровадження.

Щодо поняття диспропорції існують різні погляди до його сутності. У своїй роботі скористаємося визначенням, який, з нашої точки зору, достатньо повно розкриває його сутність. Диспропорції (від латин. *dis* — не і *proportionalis* — пропорційність) порушення узгодженості, відповідності взаємозв'язаних економічних процесів і показників, що характеризують функціонування і розвиток окремих галузей і виробництв, протікання стадій відтворювального циклу. Диспропорції свідчать про гіпертрофований

розвиток одних секторів економіки за рахунок інших, про відсутність збалансованості економічних процесів [1].

Метою статті є визначення структурних диспропорцій у секторі інноваційно орієнтованого підприємництва, які порушують процес відтворення інновацій.

Вклад основного матеріалу. Однією з передумов для успішного розвитку інноваційного підприємництва в країні є створення і державою сприятливого бізнес-середовища і рівень його розвитку, який можна вимірювати за допомогою індексів, що характеризують стан того чи іншого аспекту економіки та суспільства і відповідно диспропорції у їх розвитку. Україна представлена у декількох міжнародних доповідях та індексах, що оцінюють технологічну та інноваційну конкурентоспроможність країн. У дослідженні обрано такі джерела як Глобальний індекс конкурентоспроможності [2], Глобальний інноваційний індекс [3], Індекс економіки знань (Knowledge Economy Index) [4].

Так, за даними Всесвітнього економічного форуму, провідні позиції в рейтингу глобальної конкурентоспроможності у 2012–2013, 2013–2014 рр., 2014–2015 рр. займали економіки, що базуються на таких інституційних чинниках, як передові технології, розвинута бізнес-культура та компетентне макроекономічне управління. Серед 144 країн світу, охоплених рейтингом, перші місця, наприклад, у рейтингу 2012–2013 рр. посідали Швейцарія, Сінгапур, Фінляндія, Швеція. Німеччина, США, Великобританія. Україна посідала 73 місце [5], табл.1. У подальші 2014–2015 рр. помітно падіння індексу на — 3 і — 11 позицій.

Індекс глобальної конкурентоспроможності включає групу показників інноваційної діяльності. Так, за даними звіту ВЕФ, Україна у 2012 р. посідала 71 місце серед 144 країн світу за субіндексом «Інновації», останніми роками помітна динаміка погіршення складових субіндексу, табл. 2.

Як видно протягом 2008–2012 рр. в Україні знизився рівень спроможності здійснювати

Таблиця 1

Зміни позиції України у індексу глобальної конкурентоспроможності

Індекс глобальної конкурентоспроможності 2012–2013	Зміни позиції	Індекс глобальної конкурентоспроможності 2013–2014	Зміни позиції	Індекс глобальної конкурентоспроможності 2014–2015	Зміни позиції
73	+11	84	–11	76	+ 8

Таблиця 2

Складові субіндексу інновацій індексу конкурентоспроможності України, бали від 1 до 7¹

Складові	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.
Здатність здійснювати інноваційну діяльність	3,8	3,7	3,5	3,4	3,3
Якість науково-дослідних закладів	4,2	3,9	3,6	3,6	3,7
Витрати компаній на НДДКР ²	3,3	3,0	3,0	3,0	2,7
Взаємодія закладів освіти та промисловості при здійсненні НДДКР	3,6	3,5	3,5	3,6	3,6
Закупівля високотехнологічних товарів за державний кошт	3,7	3,3	3,1	3,1	3,2
Наявність вчених та інженерів	4,4	4,4	4,3	4,3	4,8
Кількість патентів на винахід (кількість заяв на винаходи, що були видані Бюро реєстрації патентів та торгових марок	0,3	0,5	0,4	0,3	0,4

інноваційну діяльність, погіршилась якість науково-дослідних закладів, скоротились витрати компаній на здійснення НДДКР та обсяги закупівель державою високотехнологічних товарів. Також відзначається низький рівень співпраці у дослідній діяльності між закладами освіти та промисловістю, кількості зареєстрованих патентів на

винахід, забезпеченості вченими та інженерами [6, с.7].

Позиціонування України на зовнішньому світовому ринку щодо інновацій серед країн світу, які знаходяться на різних рівнях економічного розвитку, за глобальним індексом інновацій (ГІІ), наступне, табл. 3 [7].

Таблиця 3

Глобальний інноваційний індекс (ГІІ)³ по деяких країнах і Україні

Країни	Глобальний інноваційний індекс, 2014		Глобальний інноваційний індекс, 2013		Глобальний інноваційний індекс, 2012	
	Індекс	Рейтинг	Індекс	Рейтинг	Індекс	Рейтинг
Швейцарія	64,8	1	66,59	1	68,2	1
Швеція	62,3	3	61,36	2	64,8	2
Великобританія	62,4	2	61,25	3	61,2	5
Нідерланди	60,6	5	61,14	4	60,5	6
США	60,1	6	60,31	5	57,7	10
Фінляндія	60,7	4	59,51	6	61,8	4
Гонконг (Китай)	56,8	10	59,43	7	58,7	8
Сінгапур	59,2	7	59,41	8	63,5	3
Данія	57,5	8	58,34	9	59,9	7
Люксембург	56,9	9	56,6	12	57,7	10
...						
Російська Федерація	39,1	49	37,20	62	37,9	51
Туніс	32,9	78	35,82	70	36,5	59
Бразилія	36,3	61	36,3	64	36,6	58
Бахрейн	36,3	62	36,1	67	41,1	41
Україна	36,3	63	35,78	71	36,1	63
Йорданія	36,2	64	36,1	61	37,1	56

¹ Інформація Всесвітнього економічного форуму «The Global Competitiveness Report». — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness>.

² Складено та розраховано за: статистичний збірник Держстату України «Чисельність наявного населення України» за 2012 р. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу з: <http://www.ukrstat.gov.ua>, інформація Державної служби США з патентів та товарних знаків «Patents By Country, State, and Year — Utility Patents». — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.uspto.gov/web/offices/ac/ido/oeip/taf/cst_utl.pdf.

³ ГІІ — визнаний експертами найбільш всеосяжним глобальним індексом в цій області. ГІІ представляє собою співвідношення витрат і ефекту, дозволяє об'єктивно оцінити ефективність зусиль по розвитку інновацій в економіці у той чи іншій країні, розраховується як зважена сума оцінок двох груп показників: 1. Існуючі ресурси і умови для проведення інновацій (Innovation Input): Інститути; Людський капітал і дослідження; Інфраструктура; Розвиток внутрішнього ринку; Розвиток бізнесу. 2. Досягнуті практичні результати здійснення інновацій: (Innovation Output): Розвиток технологій та економіки знань; Результати креативної діяльності.

Рівень впровадження та використання інноваційних продуктів і послуг в Україні був і залишається вкрай невисоким, серед 143 країн світу країна посідала 63–71 місце. Більш того, у 2013 р. відзначилась тенденція до його значного зниження, на 8 позицій.

Глобальний індекс інновацій спирається на два субіндекси: індекс входу інновацій (тобто передумов) та індекс виходу інновацій (їх результатів). При обчисленні індексу входу інновацій враховують такі елементи національних економік, які дозволяють здійснювати інноваційну діяльність: установи; людський капітал і наукові дослідження; інфраструктура; привабливість ринку; привабливість (готовність) бізнесу. Індекс виходу інновацій відображає наукові та творчі результати.

У 2012 р. до сильних сторін України належить: вища освіта — 6 місце, загальна освіта — 17 місце; поглинання знань (бізнес-структурами) — 20 місце, створення знань (нематеріальних активів) — 22 місце. Найбільш слабкими складовими національної економіки, які гальмують впровадження та поширення інновацій, визнані: регуляторне середовище — 107 місце, вартість бізнесу — 107 місце, стан розвитку кластерів (тобто інтеграційні зв'язки освіти-науки-виробництва) — 104 місце. У складових індексу, за якими Україна отримала високі оцінки, найбільш проблемними є такі аспекти: «Людський капітал та дослідження» — частка іноземних студентів серед іноземних громадян, що зареєстровані (індекс 2.65); залучення до аспірантури випускників ВНЗ (індекс 10.81); рівень мобільності студентів (індекс 11.18); «Дослідження та розробки» — кількість дослідників на мільйон осіб (індекс 12.86); валові витрати на дослідження та розробки (індекс 17.09); «Привабливість (готовність) бізнесу» — підвищення кваліфікації персоналу на підприємствах (індекс 25.1); фінансування досліджень та розробок бізнес-структурами (індекс 35.1); «Наукові результати» — узагальнення знань (84 місце), вихідні грошові потоки прямих іноземних інвестицій (75 місце); «Творчі результати» — використання інформаційно-комунікаційних технологій (89 місце).

Тобто інноваційна діяльність в Україні потребує міжгалузевого технологічного обміну, зміцнення зв'язків компаній з університетами та науководослідними інститутами, розвитку міжнародної науково-технічної кооперації, венчурного інвестування в нові прогресивні розробки, створення інноваційної інфраструктури, широкого застосування інформаційних технологій тощо.

Сучасні економісти дійшли висновку — знання є вирішальним фактором забезпечення зростання продуктивності праці, освітній рівень працівників зумовлює рівень розвитку виробництва

і забезпечує стабільність економічної системи та сталий розвиток суспільства. За висновками Консультативного комітету промислових досліджень Європейської комісії, кожна одиниця витрат на освіту дає віддачу на рівні 1,7–1,9 одиниць виробленого ВВП [8, с. 6–7]. Збільшення або зменшення цього показника суттєво впливає як на ринок освітніх послуг, так і на ринок інтелектуальної праці.

Дослідження українських економістів доводять, що збільшення витрат на підвищення освітнього рівня працівників тільки на 10 % сприяє зростанню продуктивності праці на 8,6 %, тоді як відповідне збільшення інвестицій в акціонерний капітал — лише на 3,4 % [9, с. 10]. Це — тенденція.

Рівень освіченості найманих працівників, а також їх здатність до інноваційної діяльності в економічній сфері позначається на стані ринку інтелектуальної праці. На сучасний український ринок освітніх послуг впливають такі самі явища і процеси, які відбуваються в Європі і у світі — інтеграція, інтернаціоналізація, глобалізація.

Тому, наступний індекс, індекс економіки знань (Knowledge Economy Index) Інституту Світового банку є показником, який демонструє здатність країни та секторів економіки використовувати знання з метою забезпечення економічного розвитку. Цей індекс визначає результативність науково-технологічної сфери й формується з чотирьох субіндексів: економічний та інституційний режим для інновацій; інноваційна система; освіта та професійні навички населення; інформаційно-комунікаційна інфраструктура. За результатами дослідження, проведеного фахівцями Інституту, Україна у 2012 р. посідала 56 місце серед 145 країн, що на дві позиції нижче, ніж у 2000 р., табл. 4.

Аналіз складових індексу свідчить, що здатність забезпечувати економічний розвиток за допомогою знань в Україні за 10-бальною шкалою було оцінено у 2012 р. у 5,73 бали, тоді як, наприклад, у Польщі дорівнює 7,41 бали, Болгарії — 6,80, Угорщині — 8,02, Чехії — 8,14.

Динаміка субіндексів індексу економіки знань для України у 2012 р. Україна у 2012 р. показала наступне, табл. 5.

Україна у 2012 р. знаходилась на низьких позиціях за субіндексами «економічні стимули та інституції» — 93 місце у рейтингу (хоча помітно підвищення позицій на 10 місць у порівнянні з 2000 р.), «інформаційні та комунікаційні технології» — 77 місце (підвищення позицій на 5 місць), «інноваційна система» — 59 місце (зниження позицій на 7 місць).

Слід відмітити високі позиції за субіндексом «освіта та кадри» — 21 місце (зниження позиції на 4 місця у порівнянні з 2000 р.), що відображає

Таблиця 4

Індекс економіки знань окремих країн світу

Країна	Місце 2012 р.	Місце 2000 р.	Зміна місця	Бал 2012 р. (0–10)	Бал 2000 р. (0–10)
Німеччина	8	15	+7	8,90	8,84
США	12	4	-8	8,77	9,28
Велика Британія	14	12	-2	8,76	8,89
Японія	22	17	-5	8,28	8,81
Франція	24	12	-12	8,21	8,53
Польща	38	35	-3	7,41	7,23
...					
Російська Федерація	55	64	+9	5,78	5,28
Україна	56	54	-2	5,73	5,65
Казахстан	73	78	+5	5,04	4,58

Таблиця 5

Динаміка складових індексу економіки знань для України у 2012 р.

Показник	Місце 2012 р.	Місце 2000 р.	Зміна місця	Бал 2012 р. (0–10)	Бал 2000 р. (0–10)
Економічні стимули та інституції	93	103	+10	3,95	3,08
Інноваційна система	59	46	-7	5,76	6,35
Освіта та кадри	21	17	-4	8,26	8,47
Інформаційні та комунікаційні технології	77	82	+5	4,96	4,7

рівень вищої та середньої освіти, а також рівень підготовки кадрів в Україні.

Провідні країни — світові лідери, відрізняються високим рівнем сервісно-технологічної економіки, тобто забезпечення більшої частини валового внутрішнього продукту виробництвом та обробкою інформації і знань, а також розширенням і розвитком інформаційно-комунікаційного сектора. Це необхідна вимога, що диктується новим типом суспільства — суспільства інформацій-

них технологій, в якому формуються принципово нові громадсько-політичні відносини, що відкривають більш широкі можливості для комунікацій, бізнесу, управління на всіх рівнях економіки, починаючи від особистого, закінчуючи державним.

Оцінка стану ІКТ-сектора в економіці України підтверджується індексом ІСТ ІДІ комплексним показником розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, розробленого міжнародним телекомунікаційним союзом, табл. 6.

Таблиця 6

Індекс ІДІ розвитку інформаційно-комунікаційних технологій по деяких країнах і Україні (інформація на 2009-й рік МСЕ не приведена)

Країна	2012 р.		2011 р.		2010 р.		2008 р.	
	Рейтинг	Індекс	Рейтинг	Індекс	Рейтинг	Індекс	Рейтинг	Індекс
Республіка Корея	1	8,57	1	8,56	1	8,45	1	7,80
Швеція	2	8,45	2	8,34	2	8,21	2	7,53
Ісландія	3	8,36	4	8,29	4	7,96	7	7,12
Данія	4	8,35	3	8,17	3	8,01	3	7,46
Фінляндія	5	8,24	5	8,04	5	7,89	12	6,92
Норвегія	6	8,13	6	7,97	11	7,39	8	7,12
Нідерланди	7	8,00	7	7,82	7	7,60	5	7,30
Великобританія	8	7,98	9	7,75	14	7,35	10	7,03
Люксембург	9	7,93	7	7,76	6	7,64	4	7,34
Гонконг, Китай	10	7,92	10	7,66	12	7,39	6	7,14
...								
Російська Федерація	40	6,19	38	5,94	47	5,38	49	4,42
...								
Боснія і Герцеговина	67	4,71	64	4,49	64	4,21	63	3,58
Україна	68	4,64	69	4,38	62	4,34	59	3,83
Турція	69	4,64	66	4,47	66	4,17	60	3,81

Індекс, заснований на показниках, що найбільш об'єктивно відображають рівень інформаційно-комунікаційних технологій окремих країн світу [10–13]: кількість стаціонарних телефонів і мобільних телефонів, середня швидкість доступу в Інтернет, наявність комп'ютерів та Інтернет — доступу у приватних осіб, використання дротового і бездротового доступу до міжнародної мережі, рівень грамотності дорослого населення, а також вторинні і третинні критерії, що визначають залежність від віку, специфічності освіти і т. д.

За даними рейтингу Міжнародного союзу електрозв'язку (МСЕ) Україна з 2008 р. до 2012 р.

опустилася з 59 місця на 68, при тому, що індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій збільшився з 3,83 до 4,64, що свідчить про те, що конкуренція у сфері розвитку ІКТ велика. На сьогоднішній день значення індексу розвитку ІКТ українського суспільства, на жаль, майже в два рази менш, ніж у Кореї, яка протягом довгих років займає перше місце в рейтингу, 4,64 проти 8,57.

Вищенаведені дані свідчать про недостатність державної політики в даній сфері, що підкреслює інформація Світового звіту з розвитку інформаційних технологій Всесвітнього економічного форуму, табл. 7 [14].

Таблиця 7

Політичне, регуляторне, бізнес- і інноваційне оточення розвитку ІКТ-сектору

Рейтинг (із 148)	Країна / Економіка	Значення індексу	Політичне і регуляторне оточення		Бізнес- та інноваційне оточення	
			Рейтинг	Значення індексу	Рейтинг	Значення індексу
1	Сингапур	5,87	1	5,90	1	5,84
2	Нова Зеландія	5,63	2	5,88	8	5,37
3	Фінляндія	5,62	3	5,86	9	5,37
4	Гонг-Конг	5,66	11	5,40	2	5,72
5	Великобританія	5,50	5	5,66	10	5,33
6	Нідерланди	5,48	8	5,53	5	5,44
7	Норвегія	5,46	7	5,54	6	5,38
8	Швеція	5,45	6	5,63	15	5,26
9	Швейцарія	5,41	9	5,51	12	5,31
10	Канада	5,39	12	5,31	3	5,46
	...					
113	Свазиленд	3,49	89	3,55	129	3,44
114	Україна	3,48	130	2,89	84	4,08
115	Танзанія	3,47	85	3,54	132	3,39

За індексом середовища розвитку ІКТ Україна знаходиться на 114-му місці зі 148-ти можливих, що говорить про те, що в країні не створені сприятливі умови для розвитку інфокомунікацій, щодо рейтингу по політичній і регуляторній складових, наша країна посідала 130-е місце, тобто перебуває в 20-ці найслабших країн світу з розвитку цієї сфери.

Як висновок, диспропорції можуть призводити не лише до негативних наслідків в структурі економіки, особливо у промисловості, але і в довгостроковому періоді, і до позитивних тенденцій. Так, у разі структурної незбалансованості секторів економіки, відбувається ряд структурних зрушень, що призводить до розуміння необхідності підвищення економічного потенціалу галузей, формування їх високотехнологічної основи, у зв'язку з чим може статися підвищення ефективності використання ресурсів, зростання ролі науково-технічного розвитку і підвищення інноваційної активності підприємств і, як наслідок,

їх модернізація, підвищення продуктивності і ефективності праці, формування високотехнологічної збалансованої структури економіки.

Для того, щоб здолати технологічну відсталість і деформації вітчизняної економіки, що склалися, необхідно сформуванню ефективну систему управління структурними перетвореннями з урахуванням чинників, що обумовлюють існування існуючої структури господарського комплексу, особливо промисловості. Проведення своєчасних і якісних структурних змін в економіці є пріоритетним завданням на цьому етапі макроекономічного розвитку, за допомогою якої можна вирішити проблеми структурної диспропорції, а також перейти до тенденції формування прогресивних структурних зрушень в економіці.

З'ясування причин уповільнення розвитку того чи іншого економічного процесу або явища, чи розробка заходів з прискорення його розвитку має вестись, перш за все, через фінансове заохочення (мотивацію), особливо якщо мова йде про

інноваційне підприємництво. Активізація інноваційної діяльності в умовах ринкових відносин можлива лише на базі елементів інноваційної системи, яка створює необхідні фінансові, правові, матеріальні передумови для розробки інновацій та впровадження нововведень, забезпечує структурно-технологічну перебудову різних галузей, сприяє концентрації науково-технологічного потенціалу на пріоритетних напрямках розвитку економіки, запобігає відтоку за кордон кадрового потенціалу науки і техніки тощо.

Література

1. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Райзберг Б. А., Лозовский Л. Ш., Стародубцева Е. Б. — 2-е изд., испр.— М. : ИНФРА-М., 1999. — 479 с.
2. Рейтинг глобальной конкурентоспособности 2014–2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : gtmarket.ru/ratings/global-competitiveness-index...
3. Dutta S. The Global Innovation Index 2011: Accelerating Growth and Development. — Fontainebleau : INSEAD, 2011. — 381 с.
4. Knowledge Economy Index. (KEI) KAM 2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : worldbank.org/kam.
5. Kof Index of Globalization [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [kof/ethr.ch/globalization](http://kof.ethr.ch/globalization).
6. Інноваційний розвиток промисловості як складова структурної трансформації економіки України. — К. : НІСД, 2013. — 71 с. [Електронний адрес]. — Режим доступу: niss.gov.ua/public/File/2013_table/1029_dok.pdf.
7. Global innovation index. The local dynamics for innovation [Електронний ресурс]. — Режим доступу : globalinnovationindex.org/content.aspx?page=gii-full-report-2013#pdfopener.
8. Лисов В. И. Приоритеты международной образовательной деятельности российских вузов / В. И. Лисов // Высшее образование в России. — 2012. — № 1. — С. 3–10.
9. Долішній М. І. Диверсифікація освіти в контексті Болонського процесу як передумова поліпшення якості кадрового потенціалу / М. І. Долішній, В. І. Куценко // Україна: аспекти праці. — 2006. — № 5. — С. 8.
10. Измерение информационного общества, 2013, МСЭ [Електронний ресурс]. — Режим доступу : itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/publications/mis2013/MIS2013_without_Annex_4.pdf.
11. Измерение информационного общества, 2012, МСЭ [Електронний ресурс]. — Режим доступу : itu.int/ITU-D/ict/publications/idi/material/2012/MIS2012-ExecSum-R.pdf.
12. Измерение информационного общества, 2011, МСЭ [Електронний ресурс]. — Режим доступу : itu.int/ITU-D/ict/publications/idi/material/2011/MIS_2011_without_annex_5.pdf.
13. Измерение информационного общества, 2010, МСЭ [Електронний ресурс]. — Режим доступу : itu.int/ITU-D/ict/publications/idi/material/2010/MIS_2010_without_annex_4-e.pdf.
14. The Global Information Technology Report 2014 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/WEF_Global-InformationTechnology_Report_2014.pdf.